

Uluslararası Avukatlar Birliđi (UIA) Kadın Komitesi;

Kadına Karşı Her Türölü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Sözleşme (CEDAW), BM Suçtan ve Yetki İstismarından Mağdur Olanlara Adalet Sağlanmasına Dair Temel Prensipler Bildirisi (1985), BM Avukatların Rolüne Dair Temel Prensipler (1990), BM Kadına Karşı Şiddetin Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Bildiri (48/104, 1993), 1995 yılında gerçekleştirilen 4. Dünya Kadın Konferansı'nda kabul edilen Pekin Bildirgesi ve Eylem Platformu, 2005 yılında BM Genel Kurulu'nda kabul edilen Uluslararası İnsan Hakları Hukukunun Ciddi İhlalleri ile Uluslararası İnsancıl Hukukun Ağır İhlallerinin Mağdurlarının Başvuru ve Onarım Hakkında Dair Temel İlke ve Esaslar, BM Cezai Adalet Sistemlerinde Adli Yardıma Erişime İlişkin İlke ve Esaslar (2012), Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi (2011), İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi (1950), Amerika İnsan Hakları Sözleşmesi (1969), Afrika İnsan Hakları Şartı (1981) ve Afrika'da Kadınların Haklarına İlişkin Bağlı Protokol (Mapuyo Protokolü-2003), Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi, Cezalandırılması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin İnter-Amerika Sözleşmesi (1994) ve Arap İnsan Hakları Şartı (2004) ile BM'nin 2030 yılı gündeminde yer alan, toplumsal cinsiyet eşitliği ile evrensel olarak adalete erişimi hedefleyen sürdürülebilir kalkınma hedefini dikkate alarak;

Kadınlara yönelik küresel şiddet olgusu, bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi ile kadına karşı şiddetin ortaya çıkan yeni türleri ve Covid-19 pandemisi nedeniyle artan kadına yönelik şiddet eylemlerinden duyduğu derin endişeyi ifade etmiştir.

UIA Kadın Komitesi, kadına yönelik şiddet ile mücadelede kararlılığını ifade etmek ve kadına karşı şiddet mağdurları için, baroların etkin ve somut desteği ile yukarıda bahsi geçen uluslararası metinlerde düzenlenen şekilde uygun tedbirlerin alınması ve bu kişilerin temel haklarının korunması için 14 maddeden oluşan bu Şart'ı kabul etmiştir.

UIA Şiddet Mağduru Kadınların Adalete Erişiminde Temel İlkeler Şartı'na göre;

- Kadınların her yerde toplumsal cinsiyete dayalı şiddete maruz bırakılmaksızın yaşama hakları vardır. Kadına yönelik şiddet ayrımcılığın bir türüdür ve kadınların, özellikle yaşam hakkı, özgür olma hakkı, kişinin güvenliği, sağlık hakkı, kanunlar tarafından eşit biçimde korunma hakkı, aile içinde eşit olma hakkı, kamusal hayat ile siyasi hayata katılım hakkı, eşit çalışma koşulları, ifade özgürlüğü ve dolaşım özgürlüğü gibi temel hak ve özgürlüklerini ihlal etmektedir.
- Kadına yönelik şiddet, yaşlarından, aile geçmişlerinden, kültürel, dini, sosyal, eğitim ve ekonomik durumlarından bağımsız olarak tüm dünyada kadınları etkilemektedir. Mülteci ve göçmen kadınlar, engelli kadınlar ve yoksul kadınlar kadına karşı şiddete özellikle açık durumdadırlar. İç savaşlar ve uluslararası savaşlar, doğal afetler, salgınlar ve doğal kaynakların tahribatı kadınların şiddete uğrama riskini artırmaktadır.
- Kadına yönelik şiddet bir suçtur. Tecavüz ve cinsel tacizin diğer türleri, savaş suçları, insanlığa karşı işlenen suçlar ve jenosit gibi uluslararası suç olarak kabul edilebilir.
- Şiddet mağduru kadınların herhangi bir engel olmaksızın ve kolay bir biçimde adalete erişim ve gördükleri zarar karşısında etkili bir biçimde hukuk yoluna başvurma hakları vardır. Eđer yeterli maddi imkana sahip değillerse, yasal süreçte yetkin ve yüksek kalitede hukuki hizmetlere erişim ve yasal temsil kadınların hakkıdır. Kadınlara her zaman, onurlarına ve özel yaşamlarının gizliliğine saygı çerçevesinde muamele edilmelidir ve kadınlar tekrar eden şiddet eylemlerinden korunmalıdır.

- Bu Şart, barolara ve avukatlara özellikle “koruma ve adli yardıma ihtiyaç duyan şiddet mağduru kadınların yanında olmaları ve şiddet mağduru bu kadınların ücretsiz adli hizmetlere ve adli yardıma etkin bir biçimde erişimini sağlanması” noktalarında temel bir rol oynamaları çağrısında bulunmaktadır.
- Şiddet mağduru kadınlara hukuki destek sağlayan avukatların bu alandaki yetkinliklerini geliştirmeye teşvik edilmeleri önemlidir. Bu bağlamda, barolardan beklenen, şiddetin farklı türlerine odaklanan sürekli eğitim faaliyetlerini organize etmeleri ve bu şiddet türlerinden herhangi birine maruz kalmış kadınlara uygun hukuki hizmeti sağlamalarıdır.
- Sürecin hızlı işlemesi, alınan kararların etkin bir biçimde uygulanması ve adaletin gecikmesinin önüne geçilmesi, kadına yönelik şiddet vakalarında elzemdir. Barolar, şiddet vakalarının ele alınmasında izlenecek yolu belirlemeli ve gerektiğinde mevcut yasaların reforme edilmesi ve yeni yasalar yapılması noktasında çalışmalar yürütmelidir.
- Kadına yönelik şiddete verilecek olan tepki ve mağdurlara yardım etmek, tüm ilgili paydaşların da dahil olması gereken çoklu bir mesleki yaklaşım gerektirir.
- Barolar bu alanda merkezi bir rol oynar. Barolar, kadına yönelik şiddet ile mücadele etmek için ulusal düzeyde birden fazla meslek grubunun dahil olacağı çoklu bir komite kurulmasına ön ayak olmalı, mağdurların korunması ve faillerin cezalandırılması için uygun yapıların oluşturulmasını sağlamalıdır.
- Barolar, adalet sistemi içinde yer alan diğer meslek gruplarının (polis memurları, kolluk kuvvetleri ve yargı mensupları) kadına yönelik şiddet vakalarının en iyi ne şekilde ele alınabileceği ve bu meslek gruplarının çalışmalarının etkinliğini arttırmak amacıyla uluslararası standartları uygulamaları hususunda eğitilmelerine katkı sağlamalıdır.
- Şiddet mağduru kadınların adalete ve etkin bir çözüme erişimini engelleyen kalıplaşmış yargılar ile mücadele etmekte de barolar aktif rol oynamalıdır.
- Kadına yönelik şiddet ve mağdur hakları konularında genel bir farkındalık yaratmak için etkinlikler organize etmek, internet, sosyal medya ya da yardım hatları yoluyla veya baro bünyesinde şiddet mağdurlarına ücretsiz hukuki danışma hizmeti sağlayacak, mağdur kadınlar için yasal süreçleri başlatacak ve mağdurlara destek sağlayacak çeşitli hizmet birimlerini koordine edecek birimlerin kurulması ile şiddet mağduru kadınların hakları ve başvuracakları yasal yollar ile ilgili bilgiye kolay erişimlerini sağlamak da baroların yapması gerekenler arasındadır.